

Att använda krossat berg:

Sättsand och fogsand

”Man behöver inte packa materialet, det lägger sig tillräta själv och man spar säkert en tredjedel av tiden jämfört med att använda sand.”

Lasse Johansson, markentreprenören
Sörgården Anläggning AB

När man ska lägga markplattor eller sätta gatsten måste underlaget vara sådant att plattan eller stenen kan sättas stabilt och samtidigt kunna ruckas något för att passa till intilliggande plattor eller stenar. Fogarna mellan plattor och stenar fylls sedan med ett finare material vars uppgift är att hålla plattorna och stenarna på plats.

Det stenmaterial som används får av flera skäl inte ha för stort innehåll av finmaterial. Om materialet är för fint kommer det att hålla kvar vatten, vilket gör att det kan bidra till tjällyftning. Vidläggning vintertid fryser ett fukthållande material ihop och blir svårarbetat, vid torr väderlek dammar materialet och vid regn blir det kladdigt.

Lasse Johansson jobbar för markentreprenören Sörgården Anläggning AB i Kungsbacka. Sedan många år sätter han plattor och gatsten i det han kallar ”flis”, ett krossat stenmaterial 2–5 mm, som säljs av flera leverantörer i Göteborgsområdet. Han ser flera fördelar med flis

jämfört med natursand – bland annat behöver inte materialet packas, det lägger sig tillräta av sig själv och man sparar tid.

Mellan gatstenar går det använda samma material i fogarna som till underlaget. När man lägger plattor används däremot stenmjöl, 0–2 mm, till fogarna.

Den kortare läggningstiden och det faktum att materialet kan användas oberoende väderlek gör att det även ekonomiskt är motiverat att använda krossat material, 2–5 mm.

Krossat material från Kållereds-täkten, 2–5 mm.

SGU

Sveriges geologiska undersökning

Box 670
751 28 Uppsala

tel. 018-17 90 00
fax. 018-17 92 10
e-post: sgu@sgu.se
www.sgu.se

Detta informationsblad är ett av flera, som visar exempel på användning av krossat berg som ersättningsmaterial för naturgrus.

Mer information finns på www.sgu.se. Du är också välkommen att ta direkt kontakt med oss.

Kontaktperson: Lars Arell, tel. 08-545 215 12 och e-post: lars.arell@sgu.se

forts. "Sättsand och fogsand"

Det krossade materialet i bilderna på föregående sida och som diagrammet visar kornstorleksfördelning för, är hämtat från Kålleredstäkten i Mölndal. Den dominerande bergarten i täkten är en deformerad och rekristalliserad röd

granit, som har goda mekaniska egenskaper. Detta beror på att kvarts- och fältspatkornen genom större omvandlingsprocesser har minskats och fogats samman. Det finns också en mörk, tung metabasit i täkten.

Kornfördelning för material från Kållered samt gränskurvorna för sättsand och fogsand för beläggning av gatan och naturstensplattor, tabell DCG/1 i Anläggnings AMA 98.

